

Imagomonitor Zeeland 2026

HZ Kenniscentrum Zeeuwse Samenleving

KENNISCENTRUM ZEEUWSE SAMENLEVING

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Voorwoord	5
Imagomonitor	6
Associaties	7
Sentiment over Zeeland	22
Ontwikkeling en verwachting	30
Aantrekkelijkheid	34
Stellingen	40
Onderzoeksverantwoording	44
Colofon	50

Samenvatting

Rust en ruimte zijn volgens Zeeuwen kernkwaliteiten van de provincie. Deze thema's worden het vaakst genoemd als spontane associatie met de provincie en ook vaak in combinatie met elkaar. Ook door niet-Zeeuwen wordt Zeeland sterk geassocieerd met rust en ruimte.

Zeeland voelt als thuis. Zeeuwen geven vaak aan een thuisgevoel bij de provincie te ervaren; een plek waar ze thuis zijn of weer thuiskomen.

Het algemene beeld van Zeeland is zowel binnen als buiten de provincie positief. Van de Zeeuwen heeft 90 procent een positief algemeen beeld van Zeeland. Buiten de provincie heeft driekwart een positief algemeen beeld. Zowel binnen als buiten Zeeland geeft minder dan 5 procent van de inwoners Zeeland een negatieve beoordeling.

Niet-Zeeuwen associëren Zeeland vaker met innovatie en verandering dan Zeeuwen. Niet-Zeeuwen vinden bij 'geholpen associaties' eigenschappen als 'innovatief', 'ambitieus', en 'open-minded' meer bij Zeeland horen dan Zeeuwen zelf.

Zeeuwen zijn positiever over de eigen provincie om te wonen, werken, en op te groeien dan niet-Zeeuwen. Bovendien verwachten Zeeuwen dat niet-Zeeuwen een negatiever beeld van de provincie hebben dan daadwerkelijk het geval is.

Toerisme, vakantie en recreatie zijn prominent in beeld, maar de associaties zijn divers. Toerisme, vakantie en recreatie worden vaak genoemd als spontane associatie bij Zeeland, zowel door Zeeuwen als door niet-Zeeuwen. Dit zijn thema's waar Zeeland aan herkend wordt. De meningen onder Zeeuwen zijn verdeeld over hoe positief de associatie met toerisme en vakantie in Zeeland is. Sommige Zeeuwen benoemen de positieve invloed op het voorzieningenniveau en de werkgelegenheid. Andere Zeeuwen geven een duidelijk tegengeluid en benoemen hoe toerisme volgens hen ten koste gaat van de leefbaarheid, de natuur en ook de rust en ruimte.

Er is weinig negatieve beeldvorming van buiten de provincie, tegen verwachting van Zeeuwen in. Op verschillende manieren geven Zeeuwen aan dat ze verwachten dat het beeld van Zeeland buiten de provincie niet altijd positief is. Bijvoorbeeld als Zeeuwen gevraagd worden naar het beeld dat niet-Zeeuwen volgens hen hebben bij Zeeland, dan worden spontane associaties als 'saai', 'achtergesteld' en 'afgelegen' relatief vaak genoemd. In de praktijk blijken niet-Zeeuwen dit soort termen echter minder met Zeeland te associëren dan de verwachting is. Bij veel onderwerpen is de verwachting van Zeeuwen 'negatiever' dan het daadwerkelijke beeld van de niet-Zeeuwen.

Jongvolwassenen zijn over de breedte positief over Zeeland, maar kritisch op specifieke kenmerken. Zeeuwse en niet-Zeeuwse jongvolwassenen beoordelen Zeeland in het algemeen vrij positief. Op specifieke kenmerken, met name de beoordeling van Zeeland als plek om te studeren of ondernemen, zijn jongvolwassenen een stuk minder positief dan 30-plussers.

Voorwoord

Zeeland is een provincie waar mensen graag wonen, opgroeien en hun vrije tijd doorbrengen. Dat ervaren we hier dagelijks. Deze imagomonitor laat zien dat ook mensen buiten Zeeland onze provincie waarderen. Opvallend daarbij is dat het beeld dat zij van Zeeland hebben vaak positiever is dan wij als Zeeuwen zelf verwachten.

Juist daarom is deze eerste imagomonitor van betekenis. Voor het eerst is in beeld gebracht hoe Zeeuwen naar hun provincie kijken, hoe zij denken dat anderen Zeeland zien en hoe niet-Zeeuwen Zeeland daadwerkelijk zien. Dat levert niet alleen interessante inzichten op, maar helpt ons ook om scherper te kijken naar onze eigen kwaliteiten.

Het onderzoek laat zien dat Zeeland wordt gewaardeerd om de rust, de ruimte en de kwaliteit van leven. Tegelijkertijd herkennen veel mensen ook een provincie die vernieuwt, onderneemt en vooruit wil. In dat opzicht bieden de uitkomsten ook een bevestiging van de richting die we als provincie hebben gekozen. In de strategische agenda Rijk-Regio Zeeland 2050 staan brede welvaart, een sterke leefomgeving en een toekomstbestendige economie centraal. Deze monitor laat zien dat een aantal van die kenmerken nu al zichtbaar zijn in het beeld dat mensen van Zeeland hebben.

Dat neemt niet weg dat er ook uitdagingen zijn. Vooral als het gaat om studeren, werken en het toekomstperspectief voor jongeren zien we dat Zeeland minder sterk wordt beoordeeld dan op wonen en recreëren. Dat zijn belangrijke aandachtspunten voor de komende jaren. Want als we erin slagen meer talent aan Zeeland te binden en meer ontwikkelkansen zichtbaar te maken, versterken we onze provincie ook op de lange termijn.

Ik hoop dat deze imagomonitor aanleiding geeft tot gesprek, samenwerking en nieuwe ideeën. De resultaten laten zien dat we veel hebben om trots op te zijn. Tegelijkertijd bieden ze richting voor de keuzes die voor ons liggen. Zo bouwen we samen verder aan een Zeeland dat aantrekkelijk blijft voor huidige én toekomstige generaties.

Johan Aalberts
Gedeputeerde Provincie Zeeland

De Imagomonitor is uitgevoerd door HZ Kenniscentrum Zeeuwse Samenleving, in samenwerking met For the Love of Place. Opdrachtgever voor dit onderzoek is de Provincie Zeeland.

Imagomonitor

In deze rapportage worden de onderzoeksresultaten van de Imagomonitor Zeeland gepresenteerd aan de hand van de volgende thema's:

- **Associaties met Zeeland:** Aan welke onderwerpen denken mensen bij Zeeland? Hoe verwachten inwoners van Zeeland ('Zeeuwen') dat inwoners van andere provincies ('niet-Zeeuwen') naar Zeeland kijken? Welke associaties passen bij Zeeland? Is Zeeland innovatief, energiek, of eerder traditioneel of saai? Is dit beeld binnen de provincie anders dan daarbuiten?
- **Sentiment richting Zeeland:** Wat is het algemene sentiment van inwoners richting Zeeland? Hebben Zeeuwen een positief, negatief, of neutraal beeld van de provincie? Hoe kijken niet-Zeeuwen hier daadwerkelijk naar?
- **Verwachtingen:** Hebben inwoners het idee dat het imago van Zeeland de afgelopen jaren is veranderd? Zo ja, hoe? Hoe denken inwoners dat dit beeld zich de komende jaren gaat ontwikkelen?
- **Aantrekkelijkheid:** In hoeverre is Zeeland een aantrekkelijke provincie om te wonen, te studeren of om op te groeien? Wordt hier, afhankelijk van woonprovincie of leeftijd, verschillend over gedacht? Hoe trots zijn Zeeuwen op hun woonplaats en provincie?
- **Stellingen over Zeeland:** Ten slotte zijn aan zowel Zeeuwen als niet-Zeeuwen stellingen voorgelegd over de provincie. Deze stellingen gaan over de reputatie van Zeeland en over wat voor provincie Zeeland kan of zou moeten zijn volgens inwoners.

Perspectieven

In de Imagomonitor worden drie invalshoeken gebruikt om het imago van de provincie in beeld te brengen:

- **Zelfbeeld Zeeland**: Welk beeld hebben de Zeeuwen van hun eigen provincie?
- **Verwacht beeld Zeeland**: Hoe denken Zeeuwen dat er buiten de provincie over Zeeland wordt gedacht?
- **Ontvangen Beeld**: Hoe kijken niet-Zeeuwen daadwerkelijk naar Zeeland?

Om deze drie perspectieven in kaart te brengen, is gebruik gemaakt van verschillende data. De data over inwoners van Zeeland (eigen beeld en verwachting) zijn verzameld via het Inwonerpanel Zeeland. De data over inwoners van andere provincies zijn verzameld door onderzoeksbureau Dynata (zie onderzoeksverantwoording).

In dit onderzoek worden uitspraken gedaan over Zeeuwen en niet-Zeeuwen. Of iemand wel of geen Zeeuw is, is voor dit onderzoek gebaseerd op de woonplaats ten tijde van het onderzoek. Inwoners van een Zeeuwse gemeente vallen onder de categorie 'Zeeuwen', inwoners van de rest van Nederland onder 'niet-Zeeuwen'. In deze afbakening op basis van woonplaats is geen rekening gehouden met hoe 'Zeeuws' of 'niet-Zeeuws' inwoners zichzelf voelen.

Associaties

Spontane associaties

Aan deelnemers is gevraagd aan welke woorden en onderwerpen ze als eerste denken bij Zeeland. Hier konden deelnemers maximaal tien verschillende onderwerpen benoemen[1]. Al deze spontane associaties zijn ongewogen geanalyseerd. Dit betekent dat bij de analyse geen rekening is gehouden met onder- of oververtegenwoordiging van groepen inwoners, bijvoorbeeld op basis van leeftijd of geslacht. In alle andere analyses (vanaf de geholpen associaties) wordt hier wel voor gecorrigeerd door middel van een herweging. Zie de onderzoekverantwoording voor meer informatie hierover.

Hoe kijken Zeeuwen zelf naar Zeeland?

Zee & strand, rust & ruimte

Er zijn vier thema's die Zeeuwen met afstand het vaakst met Zeeland associëren, namelijk: 'zee', 'strand', 'rust' en 'ruimte'. Van de Zeeuwse deelnemers noemt 40 tot 45[2] procent één of meerdere van deze thema's als spontane associatie. Niet alleen worden deze thema's relatief vaak benoemd, ze worden ook veel in combinatie met elkaar genoemd (bijv. 'rust en ruimte', 'zee en strand'). Dat dit de sterkste associaties met Zeeland zijn, blijkt ook uit het feit dat deze termen relatief vaak als eerste associatie worden genoemd.

Zeeland als thuis

Uit de spontane associaties blijkt ook dat Zeeland een 'thuisgevoel' oproept. Na de vier sterkste associaties wordt het thema 'thuis zijn/ thuiskomen' het vaakst genoemd. Zeeuwen gebruiken verschillende bewoordingen om duidelijk te maken dat ze Zeeland als hun thuis zien, of als een plek waar ze zich sterk verbonden mee voelen.

'Het stukje Nederland waar ik me thuisvoel'

[1] Aangezien elke deelnemer tien unieke antwoorden kon geven kan er overlap tussen de woorden ontstaan en tellen de gerapporteerde percentages niet op tot 100 procent.

[2] Conform de methodiek van de Imagomonitor wordt van een zeer sterke associatie gesproken vanaf 25 procent. Zie volledige indeling in de onderzoeksverantwoording.

Figuur 1 Word cloud zelfbeeld (woorden minimaal 25 keer benoemd)

‘Mijn provincie, daar ben ik thuis’

‘Zeeland = Thuis’

‘Lekker thuiskomen’

Fijn wonen

Naast, zee, strand, rust, ruimte en thuis komen ook relatief veel associaties rondom ‘wonen’ voor, maar minder vaak dan het specifieke thuisgevoel. De associaties rondom wonen en het thuis voelen in Zeeland zijn overwegend positief: deelnemers hebben het over Zeeland als een plek waar ze fijn of prettig wonen. Het aantal negatieve associaties met het wonen in Zeeland is onder de Zeeuwse deelnemers beperkt.

Toerisme, vakantie, recreatie

Bijna één op de vijf Zeeuwse deelnemers associeert ‘toerisme’ met Zeeland. De meerderheid van de antwoorden over toerisme is beschrijvend, zonder een negatief of positief oordeel. Er zijn ook positieve en negatieve verwijzingen naar het toerisme te vinden. Zo benoemen inwoners de positieve invloed op het voorzieningenniveau en de werkgelegenheid. Andere inwoners geven een tegengeluid en benoemen hoe toerisme volgens hen ten koste gaat van de leefbaarheid, de natuur en ook de rust en ruimte. Ook andere thema’s en woorden die sterk verband houden met het toerisme worden regelmatig genoemd. Voorbeelden zijn ‘vakantie’, ‘fietsen’, en ‘recreatie’.

‘Veel toerisme, waar veel mensen hier van leven’

‘Gezellige toeristen’

Open en agrarisch landschap

Associaties met het agrarische karakter van de provincie en het open landschap komen regelmatig voor. Beschrijvingen zoals 'open landschap', 'vergezichten', 'weidsheid van het landschap' worden samen door meer dan 10 procent van de Zeeuwen genoemd. Sterk hieraan gerelateerd is het agrarische karakter van de provincie, dat ook door ongeveer 10 procent van de Zeeuwen genoemd wordt ('boerenland', 'akkerbouw', 'polders' etc.).

Zon en wind

Daarnaast wordt zomers weer door Zeeuwen met de eigen provincie geassocieerd. 'Zon/zonnig weer' wordt met grote regelmaat genoemd. In mindere mate worden ook 'wind' en 'schone/frisse lucht' door Zeeuwen als kenmerk van de eigen provincie genoemd.

Natuur

Ook het thema 'natuur' komt regelmatig terug. Het gaat hier om een combinatie van neutrale en positieve beschrijvingen van Zeeuwen die aangeven te genieten van de natuur in de provincie. Hoewel het een vaak genoemd thema is, is niet altijd duidelijk over welke soort natuur men het heeft. Het kan gaan over het bos, de kust of het water, maar dit is meestal niet vermeld.

'Openbaar vervoer matig'

Openbaar vervoer & drukte

In de top 25 staat één spontante associatie die in Zeeland een duidelijk negatieve klank heeft: het openbaar vervoer en de daarmee beperkte bereikbaarheid van en in de provincie. De verwijzingen naar het ov in de provincie zijn overwegend negatief.

Verder lijkt 'druk/drukte' ook een negatieve associatie, maar niet altijd. Een deel van de associaties waarin drukte genoemd wordt, heeft inderdaad een negatieve klank (bijv. 'te druk in het hoogseizoen'). Tegelijkertijd wordt drukte ook genoemd als iets wat in Zeeland nog niet zo speelt als in andere regio's in Nederland (bijv. 'niet zo druk als in de randstad' of 'niet te druk').

'Geen goede verbinding met OV naar België'

‘Fijn om vakantie te vieren’

‘Alleen leuk voor vakantie’

‘Men ziet ons hier als een mooie vakantie bestemming’

Hoe verwachten Zeeuwen dat niet-Zeeuwen over Zeeland denken?

In dit deel van het onderzoek is aan Zeeuwen gevraagd hoe zij denken dat niet-Zeeuwen Zeeland zien. We noemen dit de 'projectie' of 'verwacht beeld'.

Strand en zee

Net zoals ze zelf doen, verwachten de Zeeuwen dat niet-Zeeuwen bij Zeeland aan strand denken. Met bijna 50 procent is dit met afstand de meest genoemde projectie. Ook de zee wordt vaak genoemd als thema waarvan Zeeuwen denken dat niet-Zeeuwen dat met de provincie associëren.

Zeeland als vakantieprovincie

Een opvallend verschil met de eigen associaties van de provincie: Zeeuwen verwachten relatief vaak dat niet-Zeeuwen aan vakantie denken bij Zeeland, veel vaker dan Zeeuwen zelf doen. Het is de op één na vaakst genoemde verwachting, terwijl het slechts op de 17e plek staat bij de eigen associaties ('toerisme' staat wel hoog in de Zeeuwse lijst). De associatie met vakantie is vaak neutraal, zonder al te veel extra beschrijvingen. Tegelijkertijd geeft een deel van de Zeeuwse deelnemers aan dat ze verwachten dat Zeeland *vooral* als vakantieprovincie wordt gezien, dus als een provincie waar je voor de vakantie komt, maar verder niet.

Figuur 2 Word cloud verwacht beeld (woorden minimaal 25 keer benoemd)

Ver weg

Een thema met een negatieve klank in de projectie van de Zeeuwen is dat Zeeland voor niet-Zeeuwen (te) ver weg of afgelegen is. Ongeveer één op de vier Zeeuwen geeft aan dat ze het idee hebben dat niet-Zeeuwen Zeeland afgelegen of ver vinden. Soms wordt dit nog steviger verwoord, bijvoorbeeld Zeeland als 'uithoek'. Het beeld dat Zeeland slecht bereikbaar is, komt ook regelmatig terug als verwachting.

'Ver uit de bewoonde wereld'

'Stugge hard-werkende mensen'

Rust en ruimte

Zeeuwen denken niet alleen zelf vaak aan rust en ruimte bij Zeeland: ze verwachten dat ook niet-Zeeuwen deze kenmerken aan Zeeland toeschrijven. De meerderheid van de formuleringen van rust/ruimte/stilte is neutraal. Desondanks zijn ook in deze context negatievere formuleringen te vinden, waaruit blijkt dat soms het beeld bestaat dat Zeeuwen denken dat niet-Zeeuwen Zeeland een 'te stille' of 'te rustige' provincie vinden. Dit is ook te zien in de verwachting van Zeeuwen dat niet-Zeeuwen Zeeland als een saaie provincie zien, waar weinig te beleven valt.

Boers, stug, religieus, conservatief?

Er worden ook allerlei eigenschappen en kenmerken door Zeeuwen als verwachting genoemd die specifiek over de inwoners gaan. Zeeuwse deelnemers geven relatief vaak aan dat ze denken dat niet-Zeeuwen de volgende eigenschappen aan hen toeschrijven: stug, boers, religieus, en conservatief. Het gaat hier om een zwakke, maar wel aanwezige verwachting (zie onderzoekverantwoording) terwijl deze thema's bij het zelfbeeld bijna niet genoemd worden.

Hoe kijken niet-Zeeuwen naar Zeeland?

Dit deel van het onderzoek gaat over het beeld dat niet-Zeeuwen van Zeeland hebben. We noemen dit het 'ontvangen beeld'.

Minder sterke associaties dan binnen Zeeland

Niet-Zeeuwen hebben een veel kleiner aantal sterke associaties met Zeeland dan de Zeeuwen zelf. Slechts vier associaties worden door minimaal 10 procent van de niet-Zeeuwen genoemd, en slechts negen associaties door minimaal 5 procent. Bij de Zeeuwen zelf zijn er aanzienlijk meer associaties te vinden die door minimaal 10 procent genoemd worden.

Zee, strand, water

De meest genoemde associaties met Zeeland onder niet-Zeeuwen zijn met afstand de zee (35%) en het strand (30%). Ook 'water' is onder de niet-Zeeuwen een relatief sterke associatie met Zeeland.

Woonplaatsen en bekende locaties

Opvallend verschil met de antwoorden van de Zeeuwen is dat Middelburg in verhouding een stuk vaker wordt genoemd door niet-Zeeuwen. Bij niet-Zeeuwen is Middelburg één van de vaakst genoemde associaties (in de top 10, met 8%), terwijl deze associatie bij Zeeuwen minder sterk is (4%, 21e associatie). Hetzelfde geldt voor de Deltawerken. 'Deltawerken' is één van de tien meest genoemde termen door niet-Zeeuwen, terwijl die associatie bij de Zeeuwse deelnemers niet in de top 25 staat. Ook voor andere Zeeuwse plaatsen zoals Vlissingen en Zoutelande geldt dat ze in verhouding vaker door niet-Zeeuwen worden genoemd dan door Zeeuwen zelf.

Rust en rustig

Het beeld van Zeeland als rustig wordt ook door de niet-Zeeuwse deelnemers genoemd, maar de associatie is minder sterk dan onder de Zeeuwse deelnemers. Ongeveer 6 procent van de niet-Zeeuwse deelnemers noemt 'rust' als een spontane associatie met Zeeland. In Zeeland zelf is deze associatie veel sterker, met meer dan 40 procent.

Saai en ver weg?

Er zijn in de top 25 van niet-Zeeuwen slechts twee negatievere associaties te vinden: Zeeland als provincie die ver weg is/waar men ver vandaan is (4%), en als een provincie waar weinig te doen is (2%). Hoewel dit dus benoemd wordt door niet-Zeeuwse deelnemers, is het minder vaak dan de Zeeuwse deelnemers verwachten.

'Mooie rustige provincie'

Figuur 3 Word cloud ontvangen beeld (woorden minimaal 25 keer benoemd)

Tabel 1 25 meest genoemde spontane associaties. Zelfbeeld, verwacht beeld, en ontvangen beeld

Zelfbeeld			Verwacht beeld		Ontvangen beeld	
#	Thema/categorie	% (N = 2.069)	Thema/categorie	% (N = 2.069)	Thema/categorie	% (N = 3.784)
1	Zee	44,2%	Strand/stranden	49,6%	Zee	36,5%
2	Rust	43,8%	Vakantie	36,6%	Strand	30,4%
3	Strand	41,2%	Zee	35,1%	Water	14,9%
4	Ruimte	38,2%	Ver weg/afgelegen	29,1%	Vakantie	11,6%
5	Thuis zijn/thuiskomen	19,9%	Rust/rustig/stilte	20,9%	Mosselen	8,3%
6	Toerisme/toeristen	18,2%	Saai/weinig te beleven	17,0%	Middelburg	7,8%
7	Water	15,6%	Ruimte	12,0%	Rust	5,9%
8	Natuur	15,0%	Toerisme/toeristen	11,4%	Eilanden	5,9%
9	Zon	11,8%	Zon	9,1%	Deltawerken	5,8%
10	Landbouw/platteland	11,1%	Achtergebleven/achtergesteld	8,9%	Natuur	4,2%
11	Wonen	10,9%	Recreatie	7,8%	Vis	4,1%
12	Weids/open/vlak landschap	10,0%	Boeren	7,5%	Zon	4,0%
13	Frisse/schone lucht	7,9%	Stug/boers	7,3%	Watersnoodramp	4,0%
14	Openbaar vervoer	7,1%	Water	6,7%	Vlissingen	3,8%
15	Rustig	6,3%	Mosselen	6,3%	Ver weg	3,8%
16	Wind	5,8%	Mooi	5,5%	Kust	3,6%
17	Vakantie	5,1%	Natuur	5,3%	Mooi	3,3%
18	Fietsen/fietspaden	5,0%	Kerncentrale(s)	4,9%	Wind	3,2%
19	Mosselen	4,9%	Platteland/boerenland/landbouw	4,7%	Ruimte	3,1%
20	Duinen	4,3%	Fietsen	3,8%	BLØF	2,8%
21	Middelburg	4,1%	Kust	3,7%	Bolus/bolussen	2,8%
22	Gezellig	4,0%	Religieus	3,7%	Zoutelande	2,6%
23	Provincie	3,9%	Conservatief/ouderwets	3,5%	Neeltje Jans	2,6%
24	Druk	3,6%	Slecht bereikbaar	3,5%	Gezellig/gezelligheid	2,4%
25	Kust	3,5%	België	3,4%	Saai/niets te doen	2,2%

Plekken in Zeeland

Er is ook gekeken naar de meest genoemde locaties en plaatsnamen door de Zeeuwse en de niet-Zeeuwse deelnemers. Zie tabel 2 voor de tien meest genoemde plaatsnamen en locaties onder beide groepen. Wat valt op?

- Middelburg is bij beide groepen de vaakst genoemde locatie, maar de stad wordt vaker genoemd door niet-Zeeuwen dan door Zeeuwen.
- Slechts vier plekken in Zeeland worden door meer dan 1 procent van de deelnemers van binnen én buiten Zeeland genoemd: Middelburg, Vlissingen, de Deltawerken, en de Zeelandbrug.
- Binnen Zeeland wordt de kerncentrale bij Borssele meer genoemd dan buiten Zeeland. Het gaat hier over verwijzingen naar de huidige kerncentrale, maar ook over de mogelijke komst van nieuwe kerncentrale(s).
- De associaties met locaties lijken buiten Zeeland sterker te zijn dan erbinnen. Bij niet-Zeeuwse lijst staan er vijf locaties in de top 25 meest genoemde associaties. Binnen Zeeland wordt alleen Middelburg vaak genoeg genoemd om in de top 25 te komen.

Tabel 2 10 meest genoemde plaatsnamen en locaties in Zeeland bij spontane associaties

	Zeeuwen		Niet-Zeeuwen	
	Plaats	**%**	**Plaats**	**%**
#		(N = 2.069)		(N = 3.784)
1	Middelburg	4,1%	Middelburg	7,8%
2	Kerncentrale Borssele	2,8%	Deltawerken	5,8%
3	Oosterschelde	1,6%	Vlissingen	3,8%
4	Zeeuws-Vlaanderen	1,4%	Neeltje Jans	2,6%
5	Deltawerken	1,4%	Zoutelande	2,6%
6	Westerschelde	1,4%	Renesse	1,4%
7	Vlissingen	1,4%	Goes	1,4%
8	Schelde	1,4%	Zeelandbrug	1,2%
9	Zeelandbrug	1,3%	Oosterscheldekering	1,0%
10	Boulevard Vlissingen	1,1%	Zierikzee	0,7%

Positief, negatief of neutraal?

Deelnemers konden bij hun eigen spontane associaties aangeven of dit positieve, neutrale, of negatieve associaties met de provincie waren. Hierdoor is het mogelijk om te zien of Zeeuwen relatief veel positieve of juist meer negatieve associaties met de provincie hebben, en of dit buiten de provincie anders is. Het overgrote deel van de associaties zowel binnen als buiten de provincie is positief: 80 procent van de Zeeuwse associaties is positief, buiten Zeeland is dit bijna driekwart. Het aantal negatieve associaties ligt in Zeeland met 10% vrij laag, maar iets hoger dan buiten de provincie.

Tabel 3 Aantal positieve, neutrale, en negatieve spontane associaties met Zeeland van Zeeuwen en niet Zeeuwen. Aantallen & percentages zijn ongewogen

	Zeeuwen		Niet-Zeeuwen	
	Aantal (ongewogen)	**%**	**Aantal (ongewogen)**	**%**
Negatief	948	10%	624	6%
Neutraal	1.027	10%	2.037	20%
Positief	7.872	80%	7.449	74%
Totaal	**9.847**	**100%**	**10.110**	**100%**

Geholpen associaties

Aan inwoners is ook gevraagd of ze bepaalde eigenschappen en kenmerken bij Zeeland vinden horen. We noemen dit 'geholpen associaties'.

Rustgevend, authentiek en traditioneel

Allereerst is te zien dat de sterkste geholpen associaties binnen Zeeland en buiten Zeeland overeenkomen: meer dan 90 procent van zowel de Zeeuwen als de niet-Zeeuwen geven aan dat de kenmerken 'rustgevend, authentiek en traditioneel' bij Zeeland passen. Ook woorden zoals, 'gastvrij, oprecht, vrij, hartelijk en zelfredzaam' scoren zowel bij Zeeuwen als niet-Zeeuwen hoog: meer dan 80 procent associeert deze woorden met Zeeland.

Ambitieus, openminded, innovatief?

Bij woorden die te maken hebben met innovatie en verandering zijn wel verschillen zichtbaar. Niet-Zeeuwen associëren deze woorden vaker met Zeeland dan Zeeuwen zelf. Grote verschillen zijn met name zichtbaar bij 'open-minded' (38% Zeeuwen vs. 65% niet-Zeeuwen) en 'ambitieus' (46% Zeeuwen vs. 70% niet-Zeeuwen).
Ook bij woorden zoals 'daadkrachtig, cultureel en energiek' zijn duidelijke verschillen te zien. Ongeveer de helft van de Zeeuwen associeert deze woorden met Zeeland, terwijl meer dan driekwart van de niet-Zeeuwen deze woorden met Zeeland associeert. Ook het beeld van Zeeland als innovatieve provincie lijkt onder de niet-Zeeuwen (68%) sterker te zijn dan binnen de provincie zelf (53%).

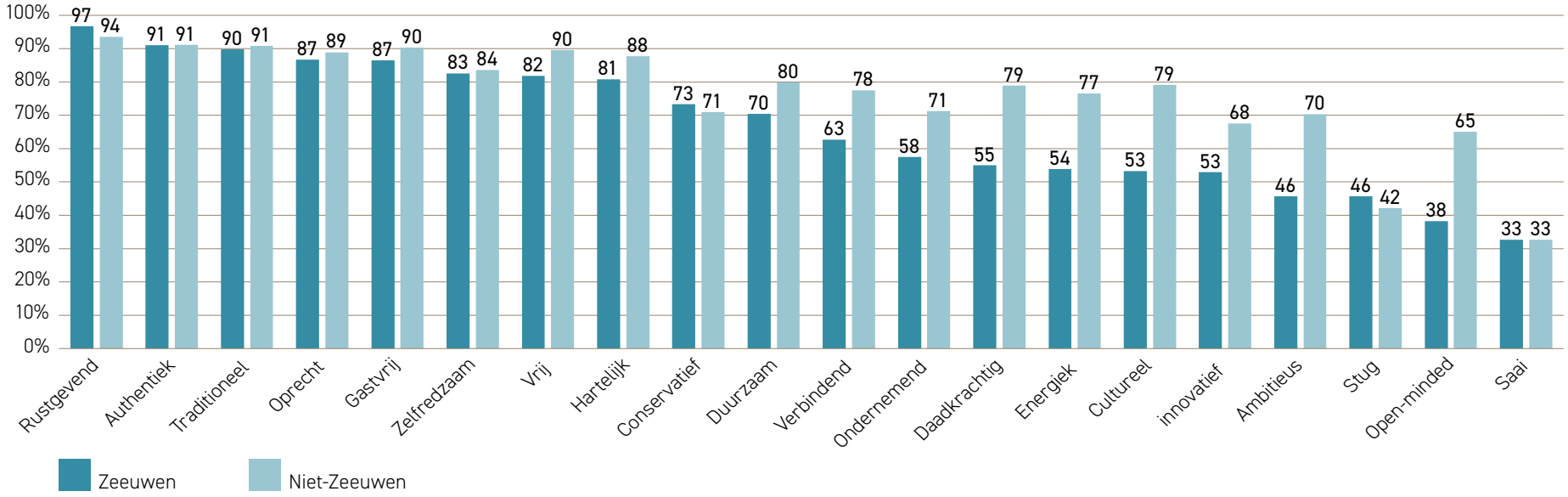
Negatieve associaties minder sterk dan de positieve

Negatieve associaties zijn zowel bij Zeeuwen als bij niet-Zeeuwen minder sterk dan positieve associaties. Enkele meer negatieve associaties zoals 'saai' en 'stug', worden door zowel Zeeuwen als niet-Zeeuwen in mindere mate met Zeeland geassocieerd. Zowel één op de drie Zeeuwen als één op de drie niet-Zeeuwen associeert de term 'saai' met Zeeland, voor 'stug' ligt dit percentage voor beide groepen iets boven de 40 procent.

Conservatief en stug?

Wat opvalt is dat de eigenschap 'conservatief' bij de geholpen associaties door ongeveer 70 procent van de Zeeuwen en niet-Zeeuwen met Zeeland wordt geassocieerd. Bij de spontane associaties komt dit thema echter bij geen van beide groepen in de top 25 voor. In het verwachte beeld van niet-Zeeuwen komt dit thema wel voor in de top 25. In iets mindere mate is hetzelfde te zien bij de geholpen associatie 'stug'. Ongeveer 40 procent van zowel de Zeeuwen als de niet-Zeeuwen koppelt het woord 'stug' aan Zeeland wanneer er naar gevraagd wordt. In de spontane associaties van beide groepen komt het echter niet voor in de top 25. Wederom wordt 'stug' wel spontaan in het verwachte beeld genoemd (zie tabel 1).

Figuur 4 Geholpen associaties bij Zeeland van Zeeuwen en niet-Zeeuwen

Sentiment over Zeeland

Zeeuwen en niet-Zeeuwen positief over Zeeland

Het sentiment over Zeeland is voor Zeeuwen als niet-Zeeuwen positief. De ISI-scores (zie kader) laten dit duidelijk zien: slechts een klein deel van de Zeeuwen (4%) en niet-Zeeuwen (3%) geeft Zeeland een negatieve beoordeling (-10 tot en met -2), terwijl bijna 90 procent van de Zeeuwen een positieve beoordeling (+6 of hoger) geeft. Van de niet-Zeeuwen geeft ook bijna driekwart van de inwoners een positieve beoordeling aan de provincie. Buiten Zeeland is de neutrale tot voorzichtig positieve groep met 24 procent wel een stuk groter dan binnen Zeeland zelf (7%). Dit is ook terug te zien in de gemiddelde scores. Zeeuwen beoordelen het beeld gemiddeld met een 7.0 en niet-Zeeuwen met een 6.0 op de ISI schaal.

Sentiment buiten provincie positiever dan verwacht

Zeeuwen schatten het sentiment buiten de provincie negatiever in dan in de werkelijkheid het geval is. Ongeveer 11 procent van de Zeeuwen verwacht dat niet-Zeeuwen een negatief beeld van Zeeland hebben, terwijl in werkelijkheid slechts 3 procent van de niet-Zeeuwen een negatieve beoordeling geeft. Hetzelfde geldt voor de positieve beoordeling. Niet-Zeeuwen beoordelen Zeeland vaker positief (74%) dan dat Zeeuwen verwachten (65%).

Imago Sentiment Indicator (ISI)

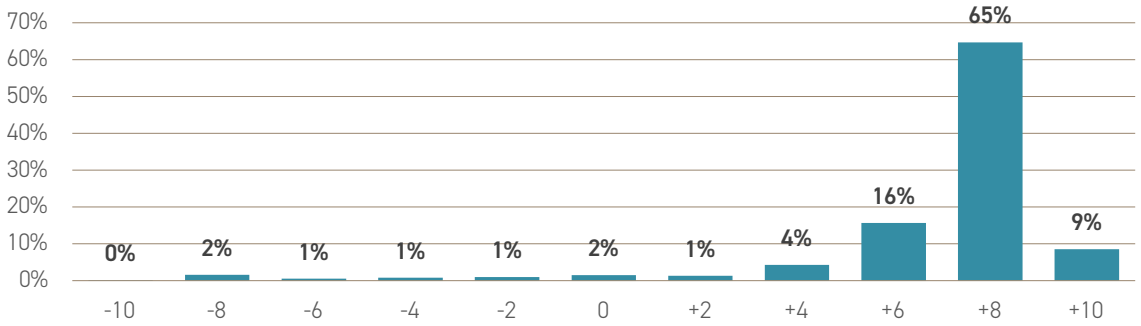
In het onderdeel 'Sentiment over Zeeland' wordt geanalyseerd hoe positief of negatief het beeld van Zeeland wordt beoordeeld door de Zeeuwen en niet-Zeeuwen. Hiervoor wordt de Imago Sentiment Indicator (ISI) gebruikt. Inwoners beoordelen Zeeland op een schaal van -10 tot en met +10, met een interval van 2 (-10, -8, -6, -4, -2, 0, +2, +4, +6, +8, +10). Hierbij staat een -10 gelijk aan een zeer negatief beeld, en een +10 een zeer positief beeld. Op deze schaal is een 0 dus de neutrale optie.
Voor het overzicht is deze schaal ingedeeld in drie categorieën:

- -10 t/m -2 = negatief
- 0 t/m +4 = neutraal tot voorzichtig positief
- +6 t/m +10 = positief

Analyses over sentiment zijn gebaseerd op deze ISI scores.

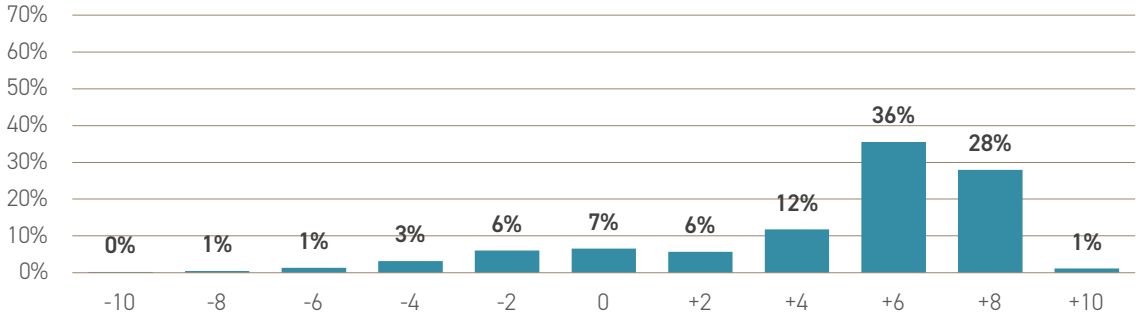
Figuur 5 Sentiment over Zeeland: zelfbeeld, verwacht beeld, en ontvangen beeld (ISI-schaal)

Zelfbeeld

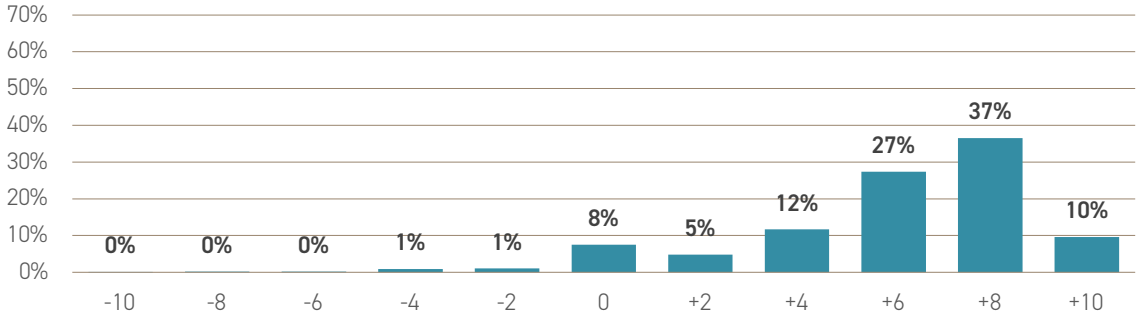
Gemiddeld 7,0
(op de schaal -10 t/m 10)

Verwacht beeld

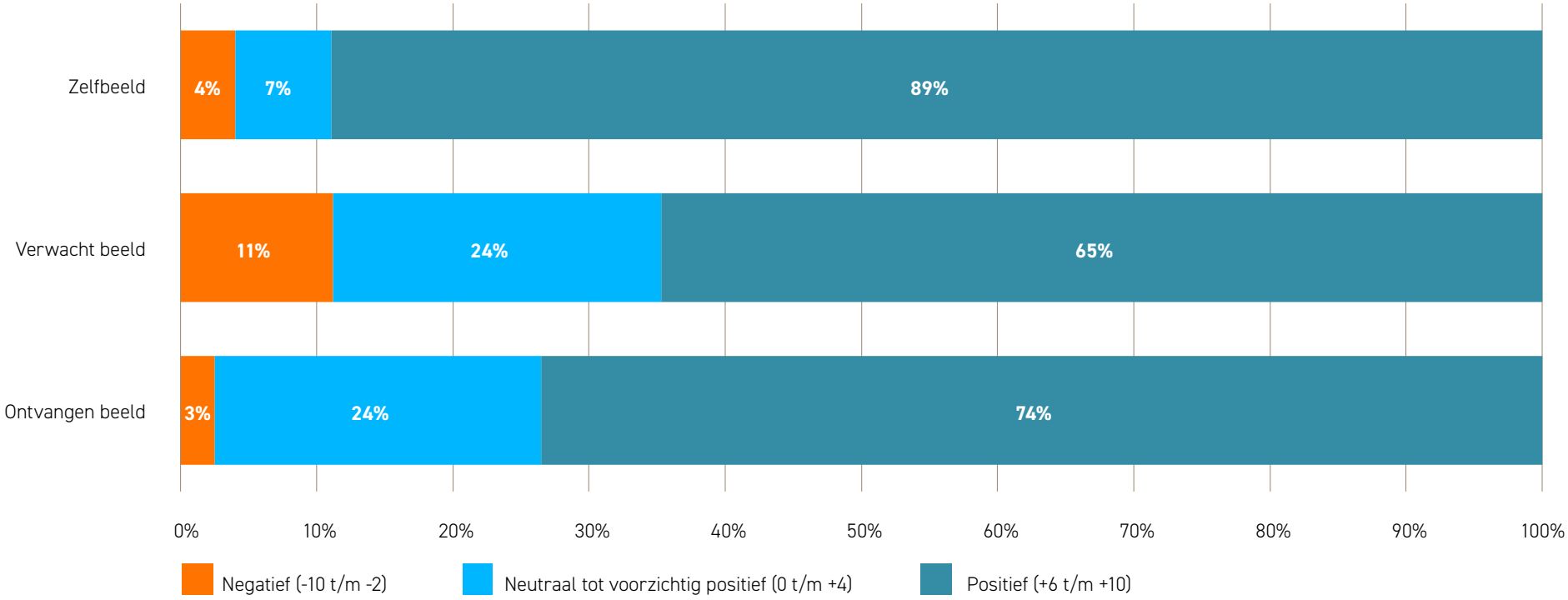
Gemiddeld 4,7
(op de schaal -10 t/m 10)

Ontvangen beeld

Gemiddeld 6,0
(op de schaal -10 t/m 10)

Figuur 6 Negatief, neutraal, of positief sentiment over Zeeland (ISI-schaal)

Zeeuwse jongvolwassenen hebben positief beeld van Zeeland

Zowel Zeeuwse jongvolwassenen als 30-plussers zijn overwegend positief over Zeeland. Onder de Zeeuwse jongvolwassenen beoordeelt 93 procent het beeld positief, vergeleken met 89 procent van de 30-plussers. Het aandeel negatieve beoordelingen is in beide groepen beperkt (1% van de jongvolwassenen vs. 4% van de 30-plussers). De gemiddelde scores van beide groepen zijn dan ook positief, met een gemiddelde score van 7,3 onder jongvolwassenen en 6,9 onder 30-plussers op de ISI schaal (zie toelichting).

Leeftijdsgroepen

In dit onderzoek worden verschillen tussen twee leeftijdsgroepen extra belicht: Jongvolwassenen (18-29 jaar) en 30-plussers. Wanneer het in dit onderzoek over 'jongvolwassenen' gaat, wordt de groep 18 tot 29-jarigen bedoeld. De andere leeftijdsgroep wordt met '30-plussers' etc. aangeduid. Als er geen leeftijd genoemd staat, gaan de resultaten over alle deelnemers, dus 18-29-jarigen en 30-plussers samen.

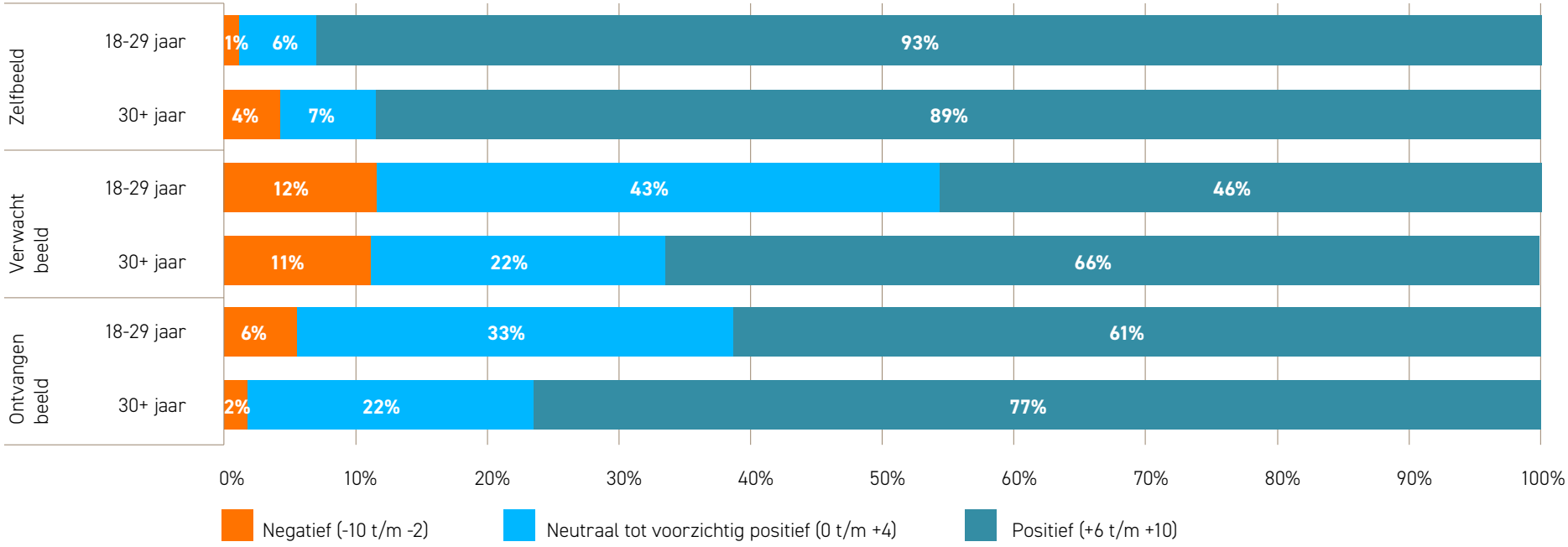
Niet-Zeeuwse jongvolwassenen minder positief, verwachting Zeeuwse jongvolwassenen ook lager

Bij de niet-Zeeuwen is een ander patroon zichtbaar: hier beoordelen de jongvolwassenen het beeld minder positief. Bij de niet-Zeeuwen beoordeelt namelijk 61 procent van de jongvolwassenen het beeld positief, tegenover 77 procent van de 30-plussers. De niet-Zeeuwse jongvolwassenen zijn vaker neutraal of voorzichtig positief (33%) dan de niet-Zeeuwse 30-plussers (22%).

Bij het verwachte beeld zijn de verschillen tussen de leeftijdsgroepen het grootst. Zeeuwse jongvolwassenen verwachten veel minder vaak dat er buiten de provincie een positief beeld van Zeeland is (46% verwacht een positieve beoordeling) dan 30-plussers (66%).
De Zeeuwse jongvolwassenen denken met name vaker dat het sentiment buiten de provincie eerder neutraal of voorzichtig positief is dan positief.

Ook in de gemiddelde scores komt dit verschil naar voren. De niet-Zeeuwse jongvolwassenen beoordelen het beeld van Zeeland gemiddeld met een 4.9 op de ISI schaal. Dit gemiddelde is onder niet-Zeeuwse 30-plussers hoger (6.2). Ook de gemiddelde verwachting van Zeeuwse jongeren (3.7) ligt lager dan de verwachting van 30-plussers (4.8) op de ISI-schaal.

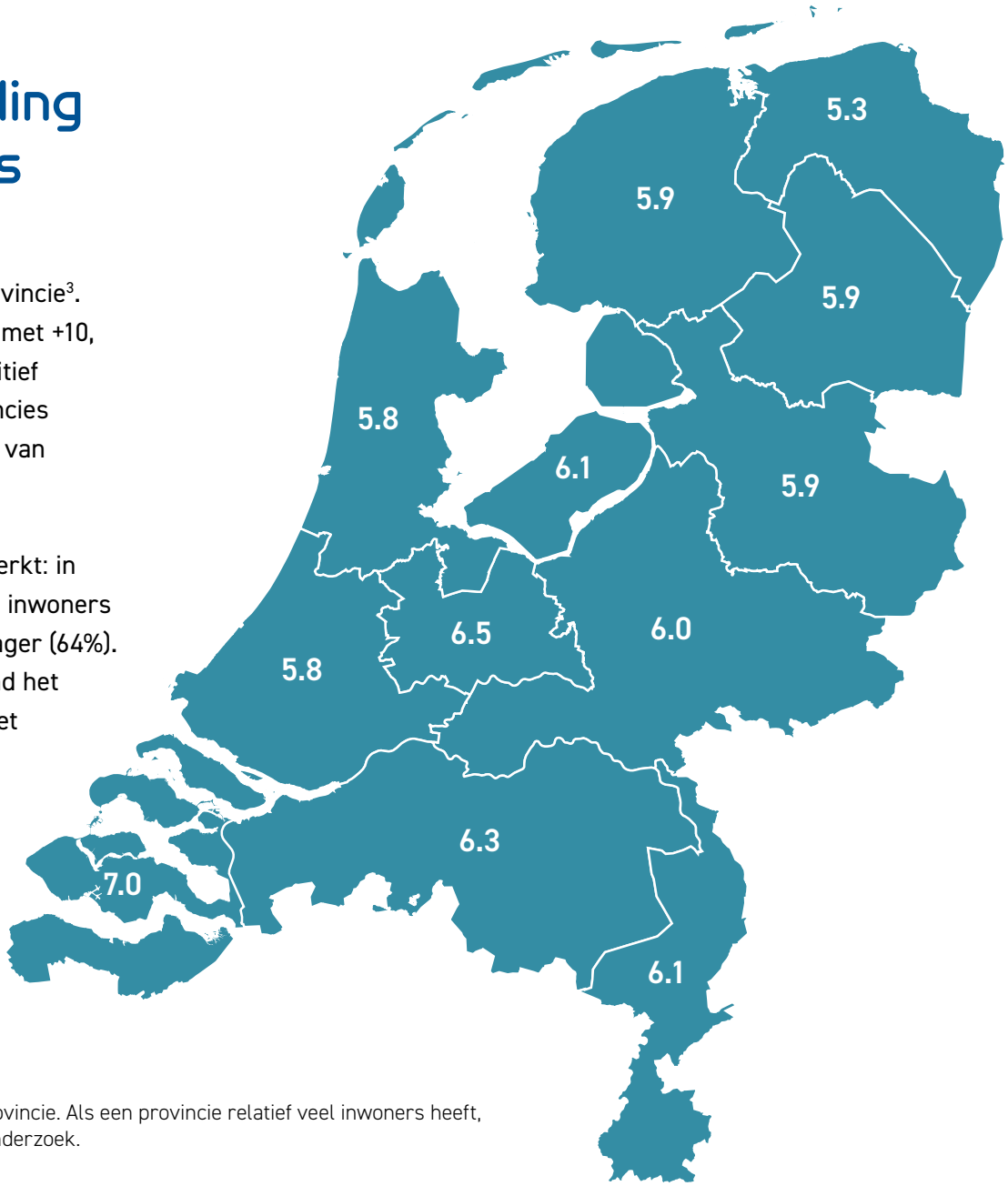
Figuur 7 Sentiment over Zeeland onder jongvolwassenen en 30-plussers: zelfbeeld, ontvangen beeld, verwacht beeld (ISI-schaal)

Weinig verschil in beoordeling van Zeeland door inwoners van andere provincies

Er is ook gekeken of het beeld van Zeeland wisselt per provincie[3]. De gemiddelde score van 6.0, op een schaal van -10 tot en met +10, laat zien dat niet-Zeeuwen Zeeland over het algemeen positief beoordelen. Daarnaast zijn de verschillen tussen de provincies klein (slechts een verschil tussen -0.7 en +0.5 ten opzichte van het landelijke gemiddelde).

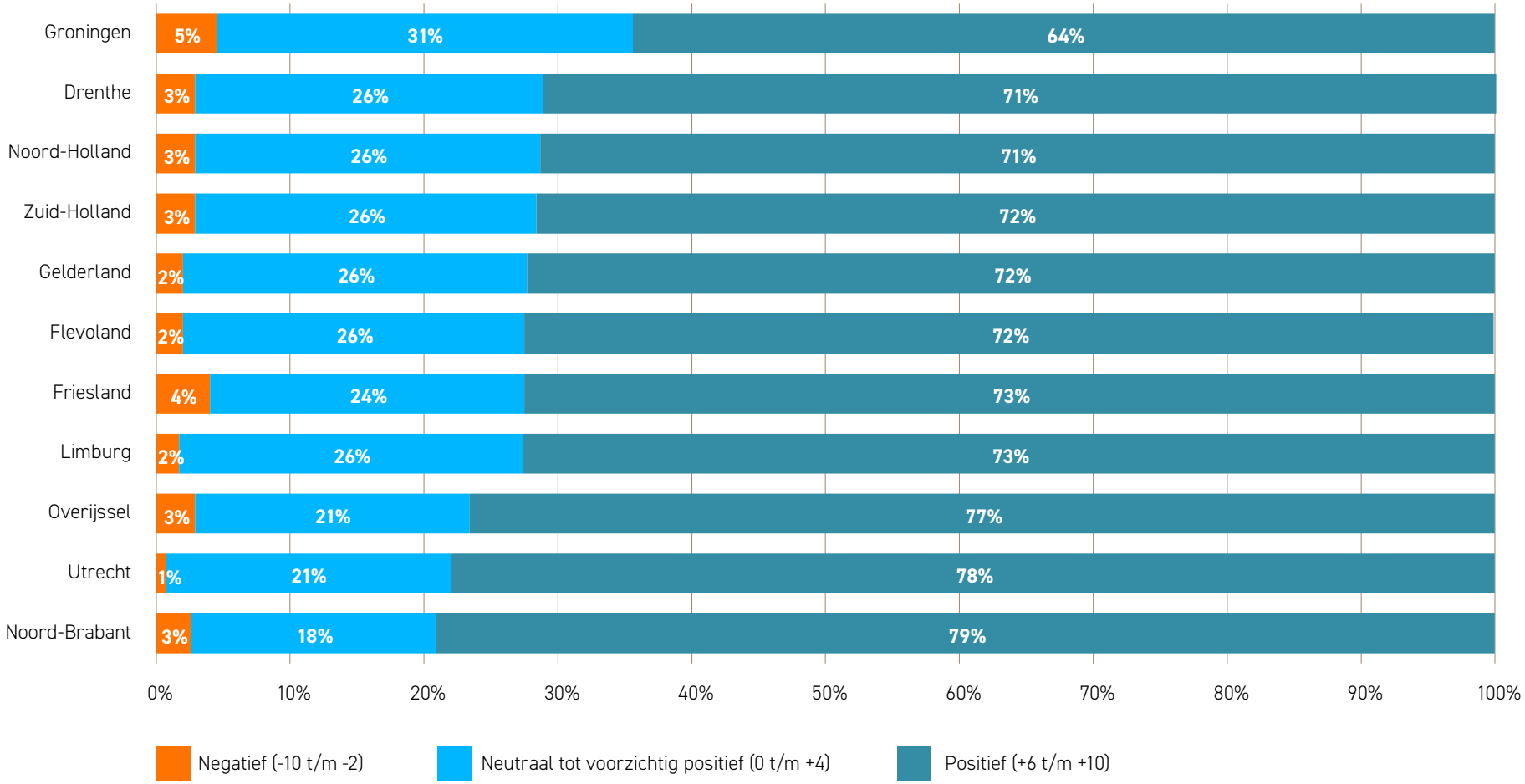
De verschillen in de verdeling per provincie lijken ook beperkt: in vrijwel alle provincies beoordeelt 70 tot 80 procent van de inwoners Zeeland positief. Alleen in Groningen ligt dit aandeel iets lager (64%). Inwoners uit Utrecht en Noord-Brabant beoordelen Zeeland het meest positief, met zowel een hoger gemiddeld cijfer als het hoogste aandeel positieve beoordelingen.

Figuur 8 Gemiddelde sentiment-score richting Zeeland per provincie (ISI-schaal)

[3] Er is rekening gehouden met verschillende inwonersaantallen per provincie. Als een provincie relatief veel inwoners heeft, hebben er ook meer inwoners uit die provincie meegedaan aan het onderzoek.

Figuur 9 Verdeling sentiment-scores richting Zeeland per provincie (ISI-schaal)

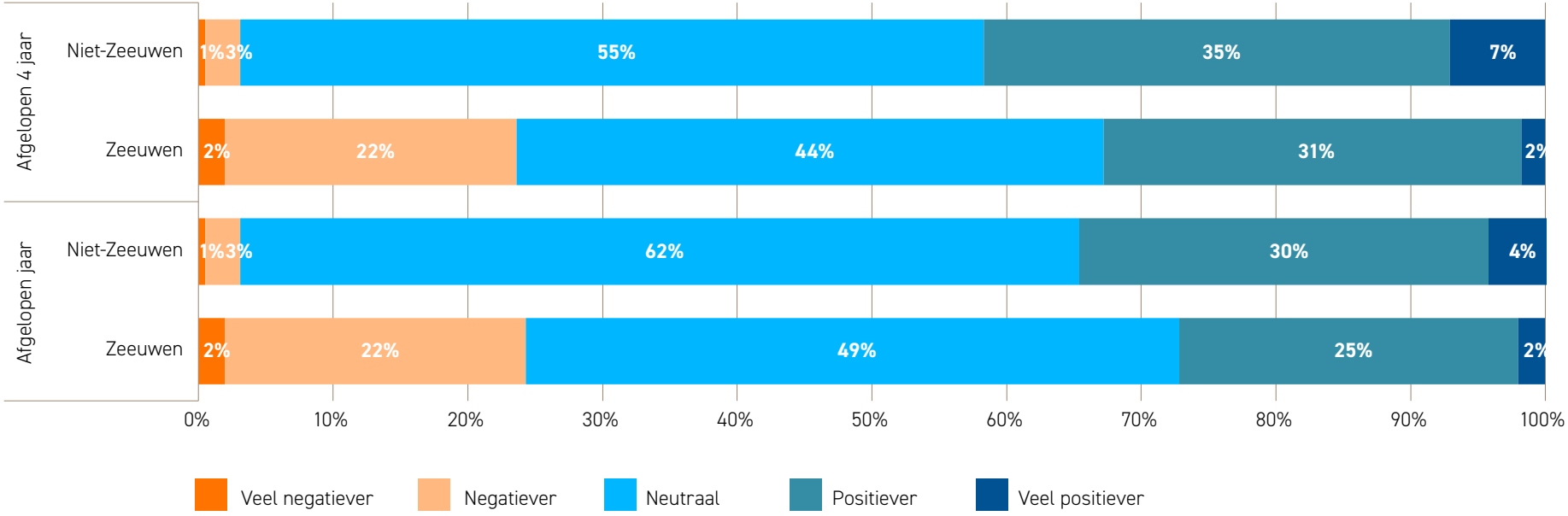
Ontwikkeling en verwachting

Meerderheid ziet weinig verandering in beeld

Aan deelnemers is gevraagd hoe het beeld van Zeeland zich volgens hen heeft ontwikkeld en hoe dit beeld zich de komende jaren zal ontwikkelen. Van de Zeeuwen geeft bijna de helft aan dat het beeld van Zeeland volgens hen het afgelopen jaar niet is verslechterd of verbeterd.

Onder de niet-Zeeuwen ligt dit aandeel zelfs rond de 60 procent. Een kwart van de Zeeuwen vindt dat het beeld van de provincie afgelopen jaar is verslechterd en eenzelfde deel vindt dat het is verbeterd. Minder dan 5 procent van de niet-Zeeuwen vindt dat dit beeld is verslechterd, terwijl meer dan een derde juist denkt dat dit beeld verbeterd is afgelopen jaar. De ontwikkeling van het beeld over de afgelopen vier jaar laat een vergelijkbaar patroon zien.

Figuur 10 Mening over ontwikkeling beeld van Zeeland afgelopen jaren

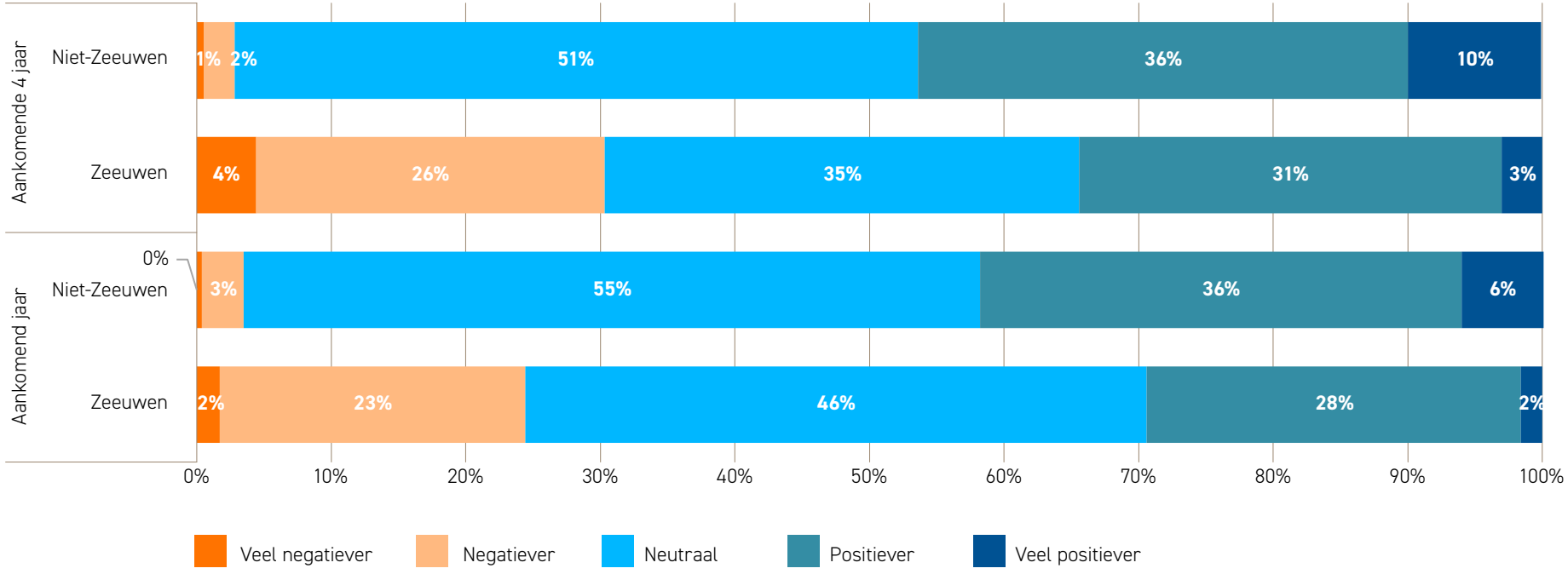

Verwachting voor komende jaren toont een vergelijkbaar patroon

Inwoners van Zeeland laten een vergelijkbaar patroon zien als ze hun verwachtingen van het beeld van Zeeland over het aankomende jaar uit moeten spreken; 46 procent verwacht geen verandering.

Ongeveer een kwart van de Zeeuwen verwacht dat het beeld van de provincie aankomend jaar zal verslechteren en 30 procent verwacht een positieve verandering. De niet-Zeeuwen verwachten zelden dat dit beeld negatief gaat veranderen aankomend jaar (3%). Meer dan de helft van de niet-Zeeuwen verwacht geen wezenlijke verandering en ruim 40 procent geeft aan dat het beeld van de provincie volgens hen beter zal worden. Voor de verwachtingen voor de komende vier jaar is het beeld op hoofdlijnen hetzelfde, zowel onder Zeeuwen als niet-Zeeuwen.

Figuur 11 Verwachte ontwikkeling van het beeld van Zeeland aankomende jaren

Zeeuwse jongvolwassenen verwachten een positiever beeld

De Zeeuwse jongvolwassenen zijn relatief positief over de ontwikkeling van het beeld van Zeeland in de afgelopen jaren. Ongeveer 43 procent van de jongvolwassenen vindt dat het beeld de afgelopen vier jaar is verbeterd, t.o.v. 32 procent van de 30-plussers. Dit verschil is ook voor het afgelopen jaar te zien: ook daar zijn jongvolwassenen vaker positief over hoe het beeld van Zeeland veranderd is in die periode. Als het gaat over de verwachting voor de toekomst zijn de Zeeuwse jongvolwassenen niet wezenlijk positiever of negatiever dan de Zeeuwse 30-plussers.

Tabel 4 Mening ontwikkeling beeld van Zeeland volgens Zeeuwen, per leeftijd

	Leeftijd	Negatiever	Neutraal	Positiever
Afgelopen jaar	18-29	12%	54%	34%
	30+	25%	48%	27%
Afgelopen 4 jaar	18-29	20%	38%	43%
	30+	24%	44%	32%
Aankomend jaar	18-29	21%	46%	33%
	30+	25%	46%	29%
Aankomende 4 jaar	18-29	32%	30%	38%
	30+	30%	36%	34%

Niet-Zeeuwen: jongvolwassenen meer uitgesproken dan 30-plussers

Gevraagd naar de ontwikkeling van het beeld van Zeeland, zijn er onder niet-Zeeuwen duidelijke verschillen te zien tussen jongvolwassenen en 30-plussers. De niet-Zeeuwse jongvolwassenen geven vaker dan de niet-Zeeuwse 30-plussers aan dat het beeld van Zeeland in de toekomst zal verbeteren. 53 procent van de niet-Zeeuwse jongvolwassenen verwacht dat over vier jaar het beeld van Zeeland is verbeterd, t.o.v. 45 procent van de 30-plussers buiten Zeeland. Kanttekening hierbij is wel dat niet-Zeeuwse jongvolwassenen ook iets vaker een negatieve verwachting hebben van hoe het beeld van de provincie zich heeft ontwikkeld in het verleden en hoe het zich in de nabije toekomst (aankomend jaar) zal ontwikkelen.

Tabel 5 Verwachte ontwikkeling van het beeld van Zeeland volgens niet-Zeeuwen, per leeftijd

	Leeftijd	Negatiever	Neutraal	Positiever
Afgelopen jaar	18-29	6%	61%	34%
	30+	2%	63%	35%
Afgelopen 4 jaar	18-29	6%	50%	45%
	30+	2%	57%	41%
Aankomend jaar	18-29	7%	46%	47%
	30+	3%	57%	41%
Aankomende 4 jaar	18-29	4%	43%	53%
	30+	3%	53%	45%

Aantrekkelijkheid

Zeeuwen positiever over aantrekkelijkheid dan niet-Zeeuwen

Aan deelnemers is gevraagd hoe aantrekkelijk ze Zeeland vinden om bijvoorbeeld te wonen, te studeren, oud te worden of om een baan te vinden. Bij de antwoorden op deze vragen is een terugkerend patroon te zien. Voor alle onderwerpen beoordelen de Zeeuwen de aantrekkelijkheid van Zeeland hoger dan de niet-Zeeuwen. Daarnaast geldt dat de projectie van Zeeuwen doorgaans negatiever is dan de daadwerkelijke beoordeling van de niet-Zeeuwen. Dit patroon zagen we ook bij de open en de geholpen associaties.

Beoordeling aantrekkelijkheid

Deelnemers aan dit onderzoek beoordeelden de aantrekkelijkheid van de provincie om te wonen, werken, studeren etc. op een schaal van 0 tot en met 10. Hierbij is gebruik gemaakt van de volgende indeling:

- 0 tot en met 4: Ontevreden/Negatief
- 5 of 6: Neutraal
- 7 tot en met 10: Tevreden/Positief

Omdat de beoordeling van de aantrekkelijkheid hieronder met een andere schaal gemeten is dan de ISI-schaal hierboven (Sentiment), kunnen de gemiddelde cijfers van het Sentiment en de Aantrekkelijkheid niet met elkaar vergeleken worden.

Zeeland meest aantrekkelijk om te recreëren

Zeeland wordt door zowel Zeeuwen als niet-Zeeuwen het meest aantrekkelijk gevonden om te recreëren. Dit is in lijn met de verwachting van de Zeeuwen. Ruim 9 op de 10 Zeeuwen zijn positief (7 of hoger) over de aantrekkelijkheid van Zeeland om te recreëren, en het aandeel Zeeuwen dat verwacht dat niet-Zeeuwen dit ook zo beoordelen ligt rond de 90 procent. In werkelijkheid geeft ongeveer 75 procent van de niet-Zeeuwen een positieve beoordeling als het gaat om recreatie in Zeeland. De groep Zeeuwen die Zeeland negatief beoordeelt als het gaat om recreatie, is zowel binnen de provincie (2%) als buiten de provincie (8%) relatief klein.

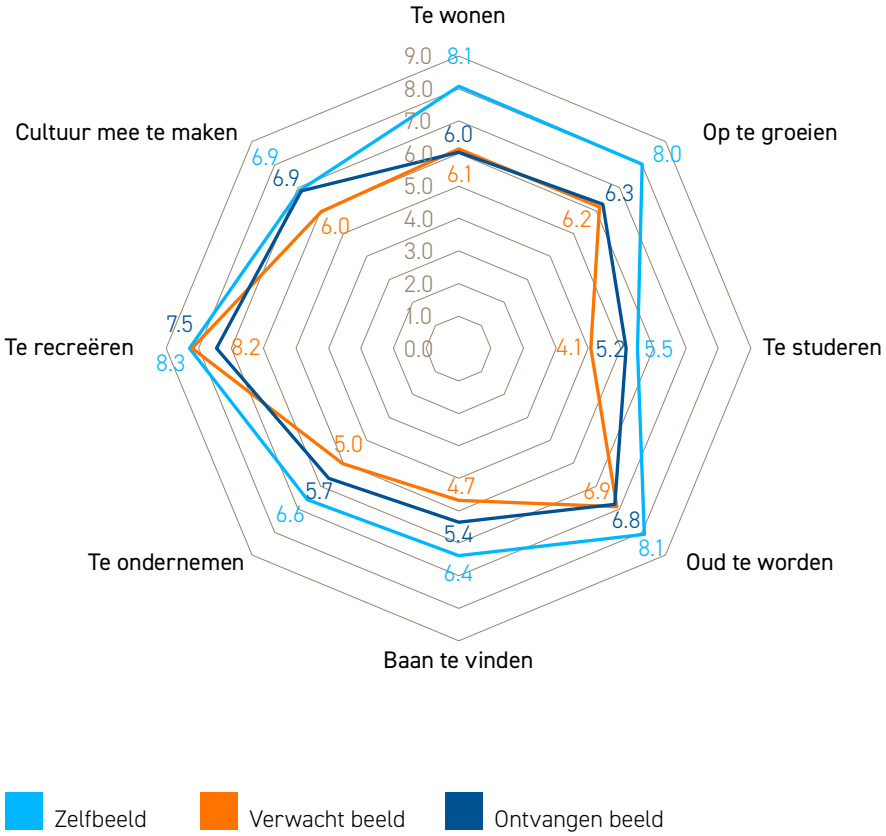
Naast recreëren worden vooral aspecten die verbonden zijn met wonen, zoals 'om op te groeien', 'om te wonen' en 'om oud te worden' door de Zeeuwen hoog beoordeeld: ongeveer 90 procent van de Zeeuwen beoordeelt dit positief. De niet-Zeeuwen beoordelen deze aspecten duidelijk lager. Ongeveer de helft van de niet-Zeeuwen beoordeelt de aantrekkelijkheid van Zeeland 'om te wonen' en 'om op te groeien' met een 7 of hoger. Bij de niet-Zeeuwen is te zien dat ze relatief vaak een neutrale beoordeling geven in vergelijking met de Zeeuwen zelf. De verwachting van de Zeeuwen over hoe niet-Zeeuwen Zeeland beoordelen op woonaantrekkelijkheid liggen dicht bij de daadwerkelijke beoordeling van de niet-Zeeuwen.

Zeeland minder aantrekkelijk om te werken en te studeren

Op andere aspecten, zoals 'om te studeren', 'om een baan te vinden' en 'om te ondernemen', liggen de scores van zowel Zeeuwen als niet-Zeeuwen aanzienlijk lager dan op recreëren en wonen. Van alle aspecten wordt de aantrekkelijkheid van Zeeland om te studeren het laagst beoordeeld. Ongeveer een vierde van de Zeeuwen en een derde van de niet-Zeeuwen geeft aan Zeeland niet aantrekkelijk te vinden als provincie om te studeren (score 0-4). De verwachting van Zeeuwen is nog lager, meer dan de helft verwacht dat de niet-Zeeuwen Zeeland geen aantrekkelijke provincie vinden om te studeren. Ook het percentage positieve beoordelingen over Zeeland als plek om te studeren is relatief laag: 35 procent van de Zeeuwen en 29 procent van de niet-Zeeuwen is hier positief over Zeeland, en minder dan 10 procent van de Zeeuwen verwacht een positieve beoordeling.

Voor het aspect 'om cultuur mee te maken', zijn de verschillen kleiner. Zowel 65 procent van de Zeeuwen als niet-Zeeuwen zijn (zeer) tevreden met Zeeland als provincie om cultuur mee te maken. Ook hier ligt de verwachting van Zeeuwen lager dan de daadwerkelijke beoordeling, slechts 43 procent verwacht een positieve beoordeling.

Figuur 12 Aantrekkelijkheid van Zeeland om ...

Jongvolwassenen minder positief dan de 30-plussers

Voor zowel de Zeeuwen als niet-Zeeuwen geldt dat jongvolwassenen de aantrekkelijkheid van Zeeland op verschillende onderdelen lager beoordelen dan de 30-plussers.

Jongvolwassenen ontevreden over studeren in Zeeland

De jongvolwassenen (Zeeuws en niet-Zeeuws) beoordelen Zeeland vooral negatief als provincie 'om te studeren'. Slechts 23 procent van de Zeeuwse jongvolwassenen en 28 procent van de niet-Zeeuwse jongvolwassenen ziet Zeeland als een aantrekkelijke plek om te studeren. Dit is het enige aspect waarbij de niet-Zeeuwse jongvolwassenen Zeeland hoger beoordelen dan hun Zeeuwse leeftijdsgenoten. Zeeuwse jongvolwassenen verwachten daarnaast dat niet-Zeeuwen dit aspect nóg negatiever beoordelen. Slechts 2 procent verwacht dat de niet-Zeeuwen Zeeland aantrekkelijk vinden om te studeren, en ruim 85 procent verwacht dat Zeeland als onaantrekkelijke provincie gezien wordt op dit gebied. De 30-plussers zijn minder negatief (zowel het eigen beeld als de verwachting), maar ook zij beoordelen de aantrekkelijkheid van Zeeland als plek om te studeren lager dan alle andere uitgevraagde aspecten.

Relatief veel Zeeuwse jongvolwassen verwachten dat Zeeland niet als aantrekkelijke provincie wordt gezien om een baan te vinden. Ruim de helft van de Zeeuwse jongvolwassenen schat in dat niet-Zeeuwen hier een negatief beeld over hebben, onder de 30-plussers heeft ook ruim 40 procent deze verwachting. In werkelijkheid geeft ongeveer 30 procent van de niet-Zeeuwen Zeeland een lage beoordeling over dit onderwerp.

Grote verschillen tussen leeftijdsgroepen bij aantrekkelijkheid om te ondernemen en recreëren

De aspecten 'om te wonen', 'om te ondernemen' en 'om te recreëren' worden door jongvolwassenen minder positief beoordeeld dan door de oudere leeftijdsgroepen. Ongeveer 46 procent van de Zeeuwse jongvolwassenen is positief over de mogelijkheden in Zeeland om te ondernemen, tegenover 60 procent van de Zeeuwse 30-plussers. De projectie, die aangeeft hoe Zeeuwen verwachten dat niet-Zeeuwen oordelen, ligt lager op dit aspect dan het daadwerkelijke beeld van de niet-Zeeuwen. Ongeveer de helft van de jongvolwassenen en een derde van de 30-plussers verwacht namelijk dat niet-Zeeuwen een negatief oordeel hebben over Zeeland als provincie om te ondernemen.

Bij het aspect 'om te recreëren' beoordelen jongvolwassenen de aantrekkelijkheid ook duidelijk minder positief dan de 30-plussers. Onder niet-Zeeuwen is 55 procent van de jongvolwassenen positief over de recreatiemogelijkheden in Zeeland, tegenover 80 procent van de 30-plussers. Bij de Zeeuwen zelf liggen de beoordelingen dichter bij elkaar, maar ook daar geven de jongvolwassenen een negatiever oordeel dan de 30-plussers.

Voor de aspecten 'om op te groeien', 'om oud te worden', 'om een baan te vinden' en 'om cultuur mee te maken' zijn de verschillen voor de Zeeuwen tussen de twee leeftijdsgroepen relatief klein. Bij niet-Zeeuwen liggen de beoordelingen van 'om oud te worden' en 'om een baan te vinden' voor de twee leeftijdsgroepen ook dicht bij elkaar. Binnen de projecties worden de aspecten 'om op te groeien' en 'om oud te worden' door de verschillende leeftijdscategorieën ook op dezelfde manier beoordeeld.

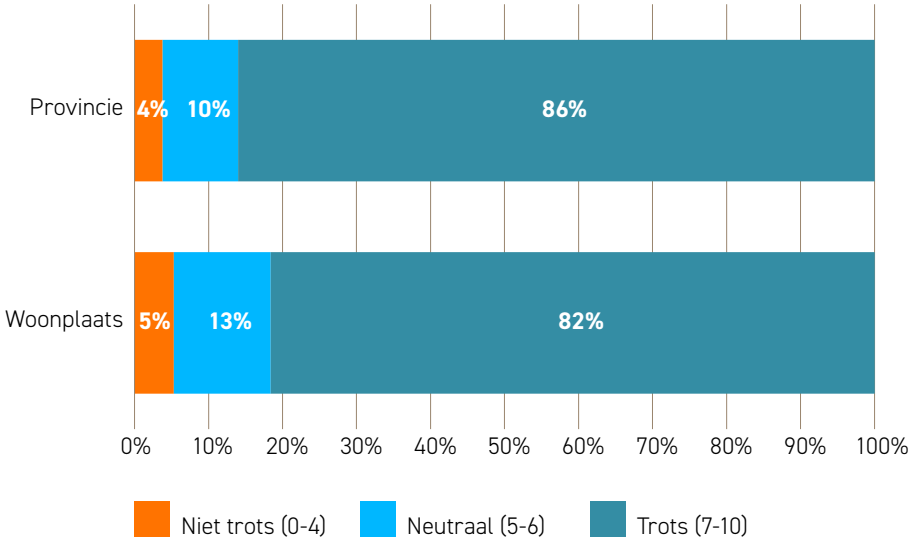
Tabel 6 Aantrekkelijkheid van Zeeland voor verschillende aspecten om te leven: zelfbeeld, verwacht beeld, en ontvangen beeld, per leeftijd (gemiddelde beoordeling op schaal van 0 tot 10)

	Leeftijd	Zelfbeeld	Verwacht beeld	Ontvangen beeld
Om te wonen	18-29	7.7	5.7	5.7
	30+	8.1	6.2	6.1
Om op te groeien	18-29	8.2	6.0	5.9
	30+	8.0	6.2	6.4
Om te studeren	18-29	4.7	2.7	4.9
	30+	5.6	4.2	5.2
Om oud te worden	18-29	8.3	6.7	6.8
	30+	8.1	6.9	6.8
Om een baan te vinden	18-29	6.3	4.2	5.4
	30+	6.4	4.7	5.4
Om te ondernemen	18-29	6.2	4.5	5.4
	30+	6.6	5.1	5.7
Om te recreëren	18-29	7.9	7.7	6.5
	30+	8.3	8.3	7.7
Om cultuur mee te maken	18-29	6.8	5.6	6.5
	30+	6.9	6.0	6.9

Meerderheid Zeeuwen trots op provincie en woonplaats

Aan de Zeeuwen is gevraagd hoe trots zij zijn op de provincie en op hun eigen woonplaats. Het overgrote deel geeft aan trots te zijn: 82 procent is trots op de eigen woonplaats en 86 procent op de provincie Zeeland. Meer dan 30 procent geeft zowel de provincie als de eigen woonplaats zelfs een 9 of 10. Slechts een klein deel geeft aan niet trots te zijn (respectievelijk 5% en 4%). Daarnaast zijn de Zeeuwse jongvolwassenen (18-29-jarige) even trots op hun woonplaats en provincie als de Zeeuwse 30-plussers.

Figuur 13 Trots van Zeeuwen op eigen woonplaats en provincie

Stellingen

Stellingen over Zeeland worden herkend

Als aanvulling op de reguliere onderdelen van de Imagomonitor is aan inwoners gevraagd hoe ze denken over enkele stellingen over Zeeland. Deze stellingen zijn ingebracht door Provincie Zeeland en zijn geen vast terugkerend onderdeel van de Imagomonitor.

Vooral niet-Zeeuwen vinden Zeeland regio met herkenbare identiteit

Bij de stelling 'Ik zie Zeeland als één regio met een herkenbare identiteit' is te zien dat niet-Zeeuwen het vaker eens zijn met de stelling dan de Zeeuwen. Iets meer dan de helft van de Zeeuwen (55%) is het licht of helemaal eens met deze stelling, buiten Zeeland is dit bijna 70 procent. Verder is de groep die het juist niet eens is met deze stelling binnen Zeeland (28%) een stuk groter dan buiten de provincie (6%).

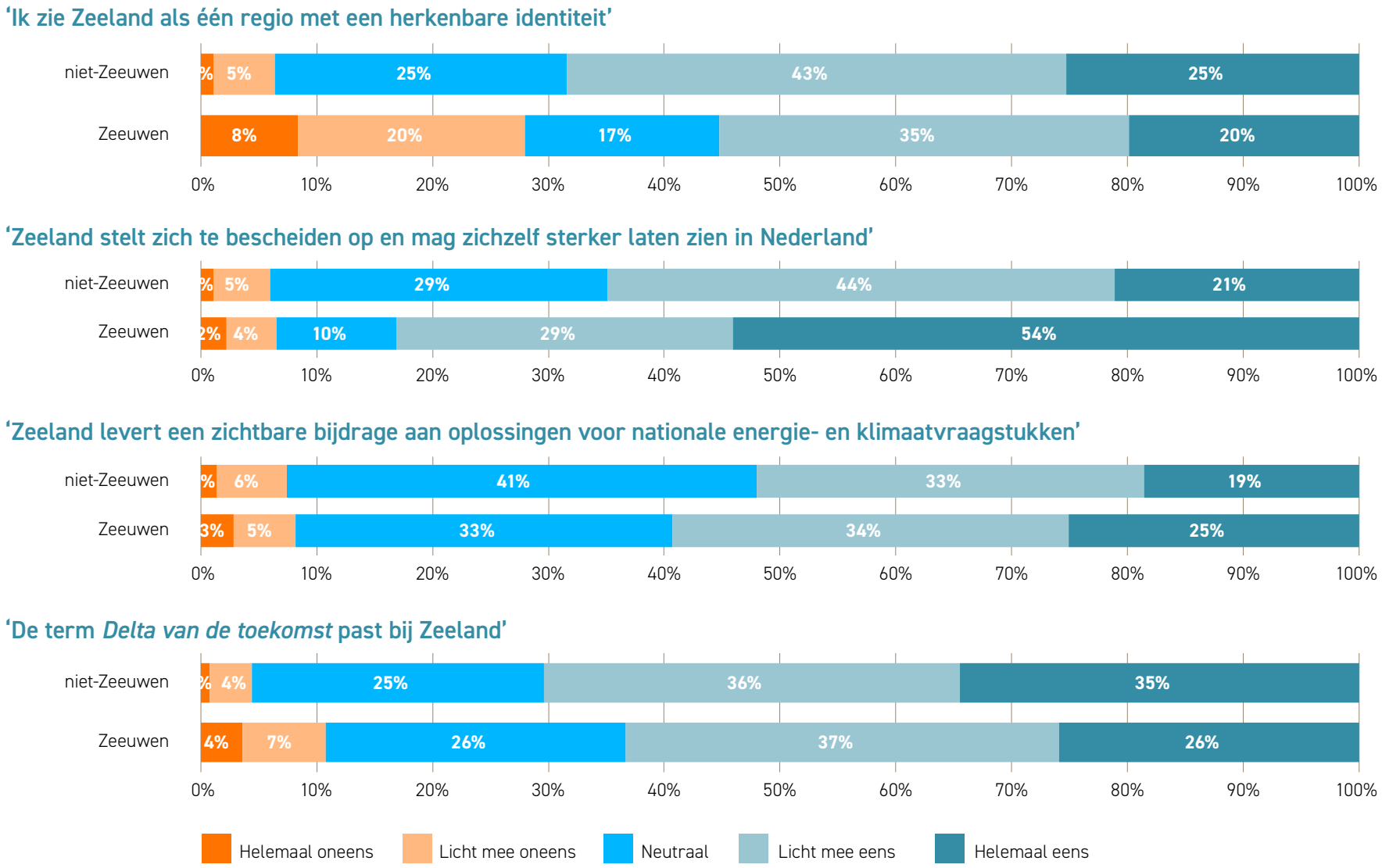
Meeste Zeeuwen vinden dat Zeeland zich sterker mag laten zien

De Zeeuwen zijn het vaak eens met de stelling 'Zeeland stelt zich te bescheiden op en mag zichzelf sterker laten zien in Nederland'. Meer dan vier op de vijf Zeeuwen is het in meer of mindere mate met deze stelling eens. Maar liefst 54 procent van de Zeeuwen is het zelfs helemaal eens met deze stelling. Ook onder niet-Zeeuwen is een meerderheid (65%) het licht of helemaal eens met deze stelling. De groep inwoners die het niet met deze stelling eens is, is zowel binnen als buiten Zeeland beperkt (6%).

Kleine meerderheid ziet Zeeland als klimaat- en energieregio

Bij de stelling 'Zeeland levert een zichtbare bijdrage aan oplossingen voor nationale energie- en klimaatvraagstukken' liggen de beoordelingen van de Zeeuwen en niet-Zeeuwen dicht bij elkaar. Iets meer dan de helft van de Zeeuwen (59%) en de niet-Zeeuwen (52%) vindt dat Zeeland een zichtbare bijdrage levert aan oplossingen voor energie- en klimaatvraagstukken. Het aandeel inwoners dat het hier niet mee eens is, is bij zowel Zeeuwen als niet-Zeeuwen beperkt (7-8%). Ook valt op dat onder beide groepen een relatief hoog percentage hier geen duidelijke mening over heeft.

Figuur 14 Stellingen over provincie Zeeland

Meerderheid ziet Zeeland als 'Delta van de toekomst'

Voor de stelling 'De term *Delta van de toekomst* past bij Zeeland' liggen de beoordelingen van de twee groepen wederom dicht bij elkaar. Onder de Zeeuwen is ongeveer 63 procent het licht of helemaal eens met deze stelling, buiten Zeeland is dit ongeveer 70 procent. Binnen Zeeland is de groep die het licht of helemaal oneens is met de stelling met 11 procent ook iets groter dan buiten Zeeland (5%). Ook bij deze stelling is een relatief grote groep van 25 procent neutraal.

Zeeuwse jongvolwassenen beoordelen de stellingen niet anders dan de 30-plussers

Jongvolwassen Zeeuwen beoordelen bovenstaande stellingen over het algemeen niet heel anders dan Zeeuwen van 30 jaar of ouder. Alleen bij de stelling over de bijdrage van Zeeland aan nationale energie- en klimaatoplossingen is een verschil te zien: 30-plussers zijn het vaker met de stelling eens dan jongvolwassenen (60% vs. 47%), terwijl jongvolwassenen deze stelling vaker neutraal beoordelen (47% vs. 31%).

Niet-Zeeuwse 30-plussers zijn het vaker eens met de stellingen

Onder niet-Zeeuwen beoordelen de jongvolwassenen en 30-plussers de stellingen wel structureel anders. De 30-plussers zijn het vaker eens met de stelling, terwijl jongvolwassenen de stellingen juist vaker als neutraal of oneens beoordelen. Het grootste verschil is te zien bij de stelling: 'Ik zie Zeeland als één regio met een herkenbare identiteit', waarbij 71 procent van de niet-Zeeuwse 30-plussers het eens is, tegenover 57 procent van de niet-Zeeuwse jongvolwassenen.

Onderzoeksverantwoording

Dataverzameling

Binnen Zeeland

Voor de dataverzameling voor dit onderzoek zijn respondenten binnen Zeeland en buiten Zeeland benaderd. Alle data van Zeeuwse inwoners is verzameld via het Inwonerpanel Zeeland (HZ KCZS, z.d.). Ten tijde van het veldwerk voor de Imagomonitor bestond het Inwonerpanel Zeeland uit een groep van ruim 3.400 Zeeuwen, die willekeurig benaderd zijn om deel te nemen aan dit panel.

In totaal hebben 2.069 panelleden de vragenlijst volledig ingevuld. Panelleden zijn maximaal drie keer benaderd om deze vragenlijst in te vullen: één initiële uitnodiging, en maximaal twee herinneringsmails als de panelleden de vragenlijst nog niet hadden ingevuld. De eerste uitnodiging voor de Imagomonitor is op 24 maart 2026 verstuurd naar leden van Inwonerpanel Zeeland. De dataverzameling binnen Zeeland is op 17 april 2026 afgerond.

Tabel 7 Responspercentage Imagomonitor Inwonerpanel Zeeland

Categorie	#	%
Totaal aantal panelleden in maart 2026	3.469	X
Bouncers	48	X
Totaal aantal benaderde panelleden	3.421	100
Niet beantwoord (mail niet geopend)	493	14,4
Mail geopend, vragenlijst niet gestart	701	20,5
Vragenlijst gestart, niet afgerond	158	4,6
Vragenlijst afgerond (=netto respons)	2.069	60,5

Zie hieronder de ongewogen achtergrondgegevens van de Zeeuwse deelnemers aan dit onderzoek. Om te corrigeren voor het verschil tussen de achtergrondgegevens van de deelnemers en van de daadwerkelijke samenstelling van de inwoners van Zeeland, wordt gebruik gemaakt van weging. Hierdoor krijgen de antwoorden van relatief ondervertegenwoordigde inwoners een zwaarder gewicht, en die van oververtegenwoordigde inwonersgroepen een lichter gewicht. Door deze weging toe te passen ontstaat een representatiever beeld van de mening en ervaringen van inwoners van Zeeland.

Tabel 8 Opleidingsniveau Zeeuwse deelnemers Imagomonitor (bron: Inwonerpanel Zeeland)

Geslacht	#	%
Man	1.076	52
Vrouw	938	45,3
Anders/wil ik niet zeggen/onbekend	55	2,7
Totaal	**2.069**	**100**

Tabel 9 Geslacht van Zeeuwse deelnemers aan de Imagomonitor (bron: Inwonerpanel Zeeland)

Opleiding	#	%
Basisonderwijs, VMBO, MBO-niveau 1, HAVO-VWO onderbouw	243	11,7
MBO niveau 2-3-4, HAVO-VWO	785	37,9
HBO / WO (bachelor of master), doctoraal	943	45,6
Anders	98	4,7
Totaal	**2.069**	**100**

Tabel 10 Woongemeente van Zeeuwse deelnemers aan de Imagomonitor (bron: Inwonerpanel Zeeland)

Gemeente	#	%
Borsele	101	4,9
Goes	223	10,8
Hulst	146	7,1
Kapelle	87	4,2
Middelburg	341	16,5
Noord-Beveland	63	3
Reimerswaal	65	3,1
Schouwen-Duiveland	201	9,7
Sluis	115	5,6
Terneuzen	272	13,1
Tholen	116	5,6
Veere	139	6,7
Vlissingen	200	9,7
Totaal	**2.069**	**100**

Tabel 11 Leeftijdscategorieën van Zeeuwse deelnemers aan de Imagomonitor (bron: Inwonerpanel Zeeland)

Leeftijdscategorie	#	%
18 tot en met 29 jaar	67	3,2
30 tot en met 44 jaar	339	16,4
45 tot en met 59 jaar	553	26,7
60 tot en met 79 jaar	1.008	48,7
80 jaar of ouder	102	4,9
Totaal	**2.069**	**100**

Buiten Zeeland

De data van buiten Zeeland is verzameld door Dynata. Dynata heeft data verzameld via een eigen inwonerpanel. Panelleden konden deze vragenlijst invullen, totdat er voldoende panelleden met specifieke achtergrondkenmerken de vragenlijst in hadden gevuld (quotum). Doordat de dataverzameling door is gegaan totdat een groot genoeg aantal inwoners met specifieke achtergrondkenmerken was bereikt, is er op deze data geen weging toegepast. De achtergrondgegevens van de deelnemers van buiten Zeeland zijn te vinden in onderstaande tabellen. Het veldwerk buiten Zeeland heeft plaatsgevonden tussen 3 april en 21 april 2026.

Tabel 12 Opleidingsniveau van niet-Zeeuwse deelnemers aan de imagomonitor (bron: Dynata)

Opleiding	#	%
Basisonderwijs, VMBO, MBO-niveau 1, HAVO-VWO onderbouw	883	23,3
MBO niveau 2-3-4, HAVO-VWO	1.589	42
HBO / WO (bachelor of master), doctoraal	1.292	34,1
Totaal opleidingsniveau bekend	3.764	99,5
Opleidingsniveau onbekend	20	0,5
Totaal	**3.784**	**100**

Tabel 13 Geslacht van niet-Zeeuwse deelnemers aan de imagomonitor (bron: Dynata)

Geslacht	#	%
Man	1.884	49,8
Vrouw	1.894	50,1
Anders	2	0,1
Geen antwoord	4	0,1
Totaal	**3.784**	**100**

Tabel 14 Woonprovincies van niet-Zeeuwse deelnemers aan de imagomonitor (bron: Dynata)

Provincie	#	%
Groningen	132	3,5
Friesland	149	3,9
Drenthe	104	2,7
Overijssel	244	6,4
Gelderland	455	12
Utrecht	305	8,1
Noord-Holland	651	17,2
Zuid-Holland	831	22
Noord-Brabant	578	15,3
Limburg	237	6,3
Flevoland	98	2,6
Total	**3.784**	**100**

Tabel 15 Leeftijdscategorie van niet-Zeeuwse deelnemers aan de imagomonitor (bron: Dynata)

Leeftijd	#	%
18 tot en met 29 jaar	747	19,7
30 tot en met 44 jaar	915	24,2
45 tot en met 59 jaar	888	23,5
60 tot en met 79 jaar	1.105	29,2
80 jaar of ouder	129	3,4
Total	**3.784**	**100**

Analyses

Gewogen & ongewogen data

Zoals benoemd is er bij de data van Dynata (niet-Zeeuwen) geen gebruik gemaakt van weging, vanwege een andere wervingsmethode van de deelnemers. Bij de data van het Inwonerpanel is wel gebruik gemaakt van weging bij alle gesloten vragen, met een minimale weegfactor van 0,33 en een maximale weegfactor van 3. Alle open antwoorden (zie Spontane associaties) zijn ongewogen geanalyseerd. Vanwege de aard van deze data & de complexiteit van de open antwoorden is het niet wenselijk om deze data gewogen te analyseren.

Indeling associaties

Bij de spontane associaties wordt soms gesproken van een sterke associatie. Wanneer een associatie 'sterk' is, is niet objectief vast te stellen. In deze imagomonitor wordt (mede op basis van eerdere edities van de Imagomonitor in andere regio's) gebruik gemaakt van de volgende indeling:

Tabel 16 Categorieën sterkte associaties

Sterkte associatie	Percentage deelnemers dat associatie noemt
Zeer sterk	>25%
Sterk	11-24%
Gemiddeld	6-10%
Zwak, maar wel aanwezig	1-5%
Zeer zwak	<1%

Software & gebruik AI

Het overgrote deel van de data is geanalyseerd m.b.v. SPSS en andere kwantitatieve analysesoftware. Voor het sorteren en ordenen van de spontane antwoorden is deels gebruik gemaakt van AI-programma Claude. Voor de open vragen varieerde het aantal antwoorden tussen de 8.584 en de 10.101. Claude is uitsluitend ingezet om de meest voorkomende woorden en thema's te herkennen, en op te tellen hoe vaak deze thema's benoemd werden. Voor het combineren van woorden en samenvoegen van woorden in één categorie is steeds handmatig gekeken welke categorieën en woordsoorten er werden gecombineerd, om te voorkomen dat hierin fouten werden gemaakt.

Er zijn controles uitgevoerd om er zeker van te zijn dat de tellingen van de meest voorkomende woorden betrouwbaar zijn:

- Dezelfde analyse is meerdere keren met exact dezelfde opdrachten (prompts) uitgevoerd, waarbij ook gecontroleerd is of de frequenties en volgorde van veel voorkomende woorden/thema's overeenkwam.
- De analyse om data te sorteren en te combineren is op een later moment ook bewust met andere prompts uitgevoerd, om te voorkomen dat door een specifieke formulering van de prompt een fout in de totaalaantallen terecht zou komen.

In beide gevallen bleken, volgens verwachting, verwaarloosbare verschillen op te treden. Die beïnvloedden de minimale verschillen in totale frequenties niet qua volgorde van de meest voorkomende woorden en thema's. Bij alle gevallen waar verschillen te zien waren, is handmatig gekeken of de 'twijfelgevallen' in een bepaalde categorie thuishoorden.

Er is uitsluitend in een incognito-Claude venster gewerkt, waardoor de data niet opgeslagen kon worden, noch ingezet kon worden voor toekomstige training van het AI-model. De ingeladen data 'verdwijnt' uit Claude zodra het venster afgesloten werd.

Over de Imagomonitor

Om de juiste data voor dit onderzoek te verzamelen is de methodiek van de Imagomonitor toegepast. De Imagomonitor-methodiek is ontwikkeld door Karel Jan Alsem, Jan Wever (Hanzehogeschool Groningen), Sierdjan Koster (Rijksuniversiteit Groningen) en Martin Boisen (For the Love of Place). De Image Sentiment Indicator (ISI) is ontwikkeld door Martin Boisen (For the Love of Place).

Een groot deel van de vragenlijst staat vast, zodat die vergelijkbaar is over tijd, maar ook met andere regio's waar een imagomonitor is uitgevoerd. Als aanvulling op de vaste vragen, is er ruimte om specifieke vragen te stellen die voor Provincie Zeeland relevant zijn. Provincie Zeeland heeft deze ruimte ingevuld met de stellingen. Deze imagomonitor is daarom voor een groot deel vergelijkbaar met andere regio's, maar er is ook ingespeeld op actuele kennisvragen & ontwikkelingen vanuit de Provincie Zeeland.

De ontwikkelaars van de methodiek stellen het op prijs als men datasets ter beschikking stelt voor nader wetenschappelijk onderzoek. De methodiek is gratis beschikbaar onder een creative commons licentie: CC BY-SA 4.0.

Colofon

Imagomonitor Zeeland, editie 2026

Uitgave/auteurs
HZ Kenniscentrum Zeeuwse Samenleving

In samenwerking met
Martin Boisen (For the Love of Place)

Veldwerk buiten Zeeland
Dynata

Fotografie
AVdienst HZ University of Applied Sciences
Janca Huysmans Graphic Jam
Beeldbank provincie Zeeland

Grafische vormgeving
Graphicjam.nl

November 2026
www.kczs.nl

In opdracht van
Provincie Zeeland